Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-ын Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной АВГУСТ 21 Среда № 193 (3193)

Сэн 10 мүнгэ.

ХРОНИКО

СССР-эй Совнарком болбол нүхэр П. И. Кирпичниковые, Ленинградта ба Ленинградска областьдо байдаг, СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Госпланай найдалгатын тушаалhаань сүлөөлөөд, СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Гүрэнэй планова комиссиин түрүүлэгшын орологшоор ба СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Гүрэнэй планова комиссиин членээр батална.

* *

СССР-эй Совнарком болбол нүхэр И. Д. Кэрячиние нефтяной промышленностиин Арадай Комиссариадай коллегиин составта оруулhан ба нүхэр А. И. Булушевые нефтяной промышленностиин Арадай Комиссариадай коллегиин членэй тушаалhаа сүлөөлhэн байна.

* *

СССР-эй Совнарком болбол нүхэр И. А. Левиниие барилгын Арадай Комиссариадай коллегиин составта оруулба.

* *

СССР-эй Совнарком болбол РСФСР-эй финансын Арадай Комиссар нүхэр А. М. Сафроновые СССР-эй Финансын Арадай Комиссариадай коллегиин составта оруулба.

Муу шанартай продукцинуудые гаргалга—вредительствэтэй адли

1940 оной июлиин 10-най үдэр СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол „муу шанартай ба комплектнэ бэшэ продукцинуудые гаргаhанай түлөө, уялгата стандартые промышленна предприятинуудаар сахяагүйн түлөө харюусалга тухай“ указ абаhан байна. „Муу шанартай ба комплектнэ бэшэ продукцинуудые гаргалга ба уялгата стандартнуудые эбдэhэн продукцинуудые гаргалга болбол гүрэндэ харша гэмтэ ябадал, вредительствэтэй адли байна“ гэжэ тус указ соо тодорхойгоор заагдаhан байгаа.

Социалистическэ индустри түрүү техникээр зэбсэглэгдэнхэй. Оронэй сырьегой баялигууд барагдашагүй. Ленин—Сталинай парти болбол хүдэлмэрилэгшэдэй гайхамшаг кадрнуудые хүмүүжүүлээ. Социалистическэ предприяти бүхэн эрхим шанартай продукци гаргаха бүхы аргабайдалтай. Советскэ продукци эгээн эрхим байха ёhотой. Большевик-директор, большевик-инженер болбол дэлхэй дээрэ эгээн дээдэ шанартай продукцинууды гаргалгые өөрынгөө зол жаргалай үндын хэрэгтэ тоолоно. Муу шанартай продукциие гаргагша, тэрэ ажахын хүтэлбэрилэгшэ, предприятиин директор, ахалагша инженер, техническэ контролиин таhагай начальник хадаа гүрэнэйгөө урда, арадайгаа урда тон хүшэр гэмтэ ябадал хэнэ.

Һаяын үдэрнүүдтэ, Москвада, „Автоприбор“ промыслово-кооперативна артелиин түрүүлэгшэ Махарычев, техническэ хүтэлбэрилэгшэ Суков ба техническэ контролиин таhагай начальник Сеюков гэгшэд судай урда зогсобо. Тэдэнэр, хэрэглэгшэдтээ хэдэн мянгаад хэрэггүй, гуташаhан, эблэгдоhон кондинцаторнуудые эльгээhэн байна. Гүрэнэй интересүүдые хэрэгсээхэгүй ябадалаараа, өөрынгөө жэгшүүритэ хүдэлмэреэр, орондоо хохидол ушаруулhан тэдэ гэмтэд зохихо хэшээлтэ амасаба. Махарычев — 10 жэлдэ, Суков — 6 жэлдэ, Сеюков 8 жэлдэ сүлөөгөө хаhагдахаар ба удаадахи табан жэлдэнь эхээ алдахаар шиидхэгдээ.

Артелиин правлениин түрүүлэгшэ, предприятиин хүтэлбэрилэгшэ Махарычев, суд дээрэ иигэжэ айгүй харюусаhан байна:

—Предприятиин хүтэлбэрилэгшэ ба партиин член байhан тулада предприятиингаа түлөө харюусахаб, зүгөөр, муу продукцинуудые гаргаhанай түлөө харюусахагүйб.

Махарычев, советскэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэ байжа шадахагүй ба, тииhээ-тиитэрээ, большевигүүдэй партиин член байжа шадахагүй хүн байhанаа, өөрөө энэ харюугаараа харуулба.

Бидэндэ, большевигүүдтэ, — нүхэр Сталин хэлээ hэн, — харюусалгаhаа арсаха ёhон байдаг бэшэ. Арад болбол ажахынхидта манай ехэ найдабари үзүүлнэ, тэрэшэлэн энэнь эдэнэртэ ехэ харюусалга ба уялга даалгана. Харюусалгаhаа далтиралга — большевизмын духта харша. Директор бүхэн, ахалагша инженер бүхэн, техническэ контролиин таhагай начальник бүхэн,—партиена гү, али партийна бэшын илгаагүй, — нэгэнтаа предприятиие хүтэлбэрилхыень тэрээндэ арадай найдаhан туладань, арадайгаа урда өөрынгөө уялгые үнэн сэхээр дүүргэхэ, өөрынгөө гүрэнэй хүндэтэ хүдэлмэриие дүүрэн харюусалгатайгаар дүүргэхэ уялгатай.

Директор—предприятиин хүсэд эрхэтэ хүтэлбэрилэгшэ. Тэрэ хадаа бүгэдын түлөө—ажалай үндэр бүтөөсын түлөө, үйлэдбэри дээрээ үнэхөөр бата дисциплинэ байгуулгын түлөө, продукциин шанарай ба тэрэнэй өөрэйнь үнын түлөө, планай тоогоороо дүүргэгдэлгын түлөө,—харюусана. Тиимэ директорнүүд манда олон. Тэдэниие правительство орденуудаар, тэрэшэлэн бүхы орон—хүндэлэлөөр шагнана. Тиигэбэшье, манайда муугаар хүдэлмэрилдэг ажахынхид баhа бии. Тиимэ хэрэггүй хүтэлбэрилэгшэд тоогой показательнуудай түлөө намнан, муу продукци гаргажа, гүрэнөө мэхэлнэ. Горьковско „Красна Этна“ заводой бракоделнүүд, судай харюусалгада хабаадуулагдаашад тухайда hаяхан „Правдада“ мэдээсэгдээ hэн. Эдэ фактнууд болбол зарим директорнүүд, ахалагша инженернүүд ба техническэ контролиин таhагай начальнигууд үшөө мүнөө хүрэтэр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй июлиин 10-най указhаа зохихо вывод хээгүйень гэршэлнэ. Судай ба прокуратурын органууд болбол тус указай точноор дүүргэгдэхынь тулада, тэрэшэлэн тэрэниие дабагшад хэhээгдэнгүйгөөр үлэхэгүйнь тулада бүхы хэмжээ абаха уялгатай.

Хэрэггүй продукцинуудые худалдаанай газарнуудта тараалга хадаа олон тоото предприятинуудтахи техническэ контролиин таhагууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байhыень гэршэлнэ. Хэдэ хэдэн предприятинууд дээрэ контролернуудай штат бэхижүүлэгдээгүй, тэдэнэрэй тоодо бага мэргэжэлтэй ба бүри ямаршье мэргэжэлгүй хүнүүд бии байна.

Хаана дисциплинэ муу байнаб, тэндэ программань таhалдана, тэндэ муу продукци гаргалга тохёолдоно. Завод бүхэндэ, цех бүхэндэ большевистскэ гурим тогтоолго, ажалай дисциплинэ эбдэгшэдые харюусалгада хабаадуулалга—алибаа предприятиин ажал ябуулгын зайлашагүй шухала услови мүн. Хүдэлмэриин нэмэлтэ час бүхэн, үйлэдбэрилгые ехэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ ёhотойhоо гадна, мүн продукциин шанарые hайжаруулгада, тэрэнэй өөрэйнь үные хүнгэдхэлгэдэ зорюулагдаха ушартай.

(„Правдын“ түрүү бэшэгhээ).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

РСФСР-эй уголовно кодексын 74 ба 162-дохи статьянуудта хубилалта оруулха тухай

Үйлэдбэри дээрэ үзэгдэhэн жэжэхэн хулгайнууд ба хулиганствын түлөө хуулиин харюусалга тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1940 оной августын 10-най үдэр гаргаhан указтай дүйцүүлэн, РСФСР-эй уголовно кодексын 74 ба 162-дохи статьянуудта доро дурсагдаhан хубилалтануудые оруулха:

1. РСФСР-эй уголовно кодексын 74-дэхи статьягай нэгэдэхи хэсэгыень доро дурсагдаhан редакциар найруулха:

„74. Предприятинууд дээрэ, учреждениинүүдтэ ба общественнэ газарнуудта хэгдэhэн хулиганска ябадалнууд,—хэрбээ эдэ аашанууд өөрынгөө характераар—законой ёhоор бүри хүндэ хэhээлтэ даахагүй байгаа hаань, нэгэ жэлэй болзороор түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэхэ“.

2. РСФСР-эй уголовно кодексын 162-дохи статьяда ажаглалтыень болюулжа, тэрээндэ „е“ пунктые доро дурсагдаhан редакцяар нэмэхэ:

„е) жэжэхэн хулгай болбол, тэрэнэй хэмжээhээ дулдыдангүйгөөр,—хэрбээ тэрэ өөрынгөө характераар, законой ёhоор бүри хүндэ хэhээлтэдэ хабаадуулагдахаар бэшэ байгаа hаа,—нэгэ жэлэй болзороор түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэхэ“.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ А. БАДАЕВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь П. БАХМУРОВ.

Советскэ авиациин үдэр

Чкаловай нэрэмжэтэ Центральна аэроклубай аэродром дээрэ hайнүдэрлэлгэ

Авиаци—советскэ арадай инаг детище. Манай агууехэ эхэ оронoй ажалшад болбол өөрынгөө летчигуудые инаглана, тэдэнэй героическа габьяануудыень магтан дурдана, манай агаарай улаан флодой хүсэшададда омогорхоно. Августын 18-най үдэр хадаа советскэ авиациин традиционно hайнүдэр, арадай тон суута hайнүдэрлэлгэнүүдэй нэгэн болоо. Энэ үдэр, сталинска бүргэдүүд болбол советскэ нангин хилэдэ добтолхые hэдэhэн дайсаниие үгыхэхын тулада, агаарта гарахаар бэлэн байhанаа, өөhэдынгөө амжалтануудые, мастерствогоо арадай урда, большевистскэ партиин ба советскэ правительствын урда, агууехэ Сталинай урда харуулдаг.

Энэ жэлдэ, авиациин үдэр тусгаар гоёор ба баяраар үнгэрөө. Үргэн ехэ орон соо—Москвада, Ленинградта, Минскдэ, Ригэдэ, Таллинда, Номгон далайн эрьеhээ Карпатска ууланууд хүрэтэр, Рыбачын хахадаралhаа сэгээн хүхэ Дунай хүрэтэр, Рунска заливhаа Памирска үндэрдхэнүүд хүрэтэр—советскэ арадуудай олонациональна бүлэ болбол өөhэдынгөө түргэн далита бүргэдүүдтэ инаглан, тэдэнэй түргэн ниидэлгые, гайхамшаг мэргэжэлые амаршалан, инагаар ба омогоор өөдөө харанад.

Чкаловай нэрэмжэтэ Центральна аэроклубай аэродром тээшэ хэдэн мянган хүнүүд үглөөгүүр эртэлэп ошонод. Аэроклубай главна гэрэй трибунууд дээрэ—ВКП(б)-гэй ЦК-гэй членүүд, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд, арадай комиссарнууд, Улаан Армиин ба Уhан Сэрэгэй Флодой дээдэ командованиин түлөөлэгшэд, столицын партийна ба советскэ актив, Москвагай заводууд ба фабрикануудай солото стахановецууд, интеллигенциин түлөөлэгшэд. Айлшадай дунда—дипломатическа корпусай чинүүд. Советскэ патриот бүриин зүрхэндэ инагаар hанагдадаг үгэ улаан бүд дээрэ бэшээтэй:

Манай хүсэнтүгэс эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаг, бэхэжэг!

Правительственнэ ложодо—нүхэд Сталин, Молотов, Ворошилов, Каганович, Андреев, Микоян, Жданов, Шверник, Берия, Маленков, Тимошенко, Шкирятов, Щербаков, Булганин, Буденный, Мерецков, Мехлис, Пронин ба бусад.

Эгсэ 15 часта hайнүдэрлэлгэ эхилбэ. Бүхы зон Москва—Волга канал тээшэ харана. Осоавиахимай авиациин эскадрильи харагдаба. Эдэ боевой машинануудые 280 пилодууд-осоавиахимайхид жолоодонод.

Агаарта хоёр самолеудууд харагдаба. Нэгэниинь нормальнаар ябаhадань, нүгөөдэнь тэрээн дээрээ сахаригаа өөдэнь харуулаад ябана. Пилодуудай толгойнууд хоорондоо миил 7-8 метр зайтай. Тэдэниие хаража байhан зон спортивна авиациин гайхамшаг мастернууд Костин ба Восиковые нэрьемэ алигаташалгаар амаршалбад.

Москва—Волга канал тээhээ агаарай поезд харагдаба. Самоледто планер шагтагалагданхай. Тэрээн дээрэнь советскэ планеризмын мастер Малиновский ба тэрээнэй пассажир парашютист Иванов. Самолет планерhаа таhараад ябашаба. Нэгэ баахан юумэн планерhаа таhаран холодоно. Энэ хадаа Иванов парашюдаар hүрэбэ. Малиновский штопор хэнэ, планерынь эрэетдэhээр түргэн доошоо орожо ябатараа, гэнэтэ гэдэргэ өөдөө гараба.

Малиновскиин планерые зоной хараhаар байтар, горизонт дээрэ хэдэн олон агаарай поезднууд харагдаба. Самоледуудаар буксировалагдаhан хэдэн арбаад планернууд аэродромдо дүтэлбэ. Тэдэнэр өөhэдынгөө буксирнуудhаа таhаржа, абяагүйхэн эрьелдэн ябанад.

Моторнуудай hүртэ шанга абяан гарана. Орденто капитан Угроватоваар жолоодогдоhон, түргэн истребитель Москва—Волга канал тээhээ ерэнэ.

Һайнүдэрлэлгын хоёрдохи бүлэгынь эхилбэ. Улаан Армиин летчигууд тэнгэриие бүрхөөнэ.

Капитан Угроватов хадаа дээдэ пилотажын фигурнуудые хэнэ. Капитан Угроватовай hүүлээр, Советскэ Союзай Герой ахалагша лейтенант Пьянков орео номернуудые харуулба.

Аэродром дээрэ агаарай дайн эхилээ. Бомбардировщик истребительнүүдтэй дайлалдажа оробод. Орденто майор Картекоор толгойлогдоhон, бомбардировщигой экипаж болбол зоримгойгоор ба шадамгайгаар тэмэсэнэ. Бомбардировщик зай забдагүй буудана. Истребительнүүд түргэн аад тудагданагүй. Бомбардировщигой экипаж арай гэжэ нэгэ истребителиие унгааба. Летчик майор Звонарев болбол тудагдаhан самолет ямараар унадаг юм гэжэ шадамгайгаар харуулна: самолеынь хара утаа хаяад, шулуундал адляар доошоо „унана“. Уданшьегүй бомбардировщигшье „унаба“.

Табан истребительнүүд аэродром дээрэ түргөөр гаража ерэбэд. Эдэ hүртэ машинануудые Советскэ Союзай Герой, авиациин генерал-майор Лакеев, полковнигууд Гращенков ба Николаев, майорнууд Антонов ба Викторов жолоодоно.

Лакеевай толгойлhон табан машинанууд hубарилдан нэгэ доошоо, нэгэ дээшээ гаранад.

...Сирень хашхарба. Энэ абяан хадаа аэродромой захада бариг-даhан томо томо заводууд тээhээ дуулдана. Энэ—ехэ заводой макет. Истребительнүүдые дахуулhан түргэн бомбардировщигууд завод тээшэ ерэжэ ябахань харагдана.

Тэдэнэй урдаhаа оборонын истребительнүүд гарабад. Зенитнэ артиллериин ба зенитнэ пулемедуудай абяан дуулдана. Добтологшо ба хамгаалагша самоледуудай хоорондо шанга байлдаан эхилбэ.

Зенитнэ буунуудай hүрэхэ ба бомбонуудай тэhэрхэ абяан хадаа ёhотой дайнай болоhо байhандал үзэгдэнэ. Бүлэг бомбонууд заводой корпусууд дээрэ унажа, тэрээниие үйбутасохибо. Истребительнүүдэй hомондо дайрагдажа, зенитнэ батарейнүүдшье абяагүй болоно.

...Заводой үшөө шатаhаар, тэрэ шадарань пожарнигуудай гүйлдэhөөр ба буугай суурянай замхаагүй байхада, хүсэтэ моторнуудай абяанууд дахин дуулдана. Шэнэ боевой самоледуудые харалга эхилбэ. Советскэ авиационно промышленность, тэрээнэй хүдэлмэришэд - конструкторнууд арадайгаа урда, оронойгоо урда тоосоогоо хэнэ. Советскэ Союзай Герой майор Супрукаар толгойлуулhан, истребительнэ авиациин машинанууд түргэн ябана. Инженер летчик Никашинаар жолоодуулhан шэнэ истребителиин хойноhоо түргэн бомбардировщигууд үнгэрбэ.

Һайнүдэрлэлгын эсэстэ, парашюдаар дэбхэрэлгэ болобо. Советскэ Союз—парашютна спортын эхэ орон. Августын 18-да, Тушинска аэродром дээрэ, парашютна спортын шэнэ амжалтануудые харуулна.

Агаарай десантын буулга ехэ гоё байба. 150 парашютистнууд буужа, аэродромой үргэн ехэ талые бүрхөөнэ. Тэдэнэй буухадань, хэдэн зуугаад мянган хүнүүд алигаташалгаар угтаба. Парашютистнууд хадаа заагдаhан газартаа тон зүбөөр буугаа. Мүнөөдэр—энэ хадаа баатаршалые ба шэн зоримгоё арбидхагша спорт. Үглөөдэр, хэрбээ парти, правительство ба агууехэ Сталинай уряалаа hаань, хэдэн мянгаад советскэ залуушууд болбол советскэ арадай алдар солын тулада, социалистическэ эхэ оронойгоо алдар солын тулада, ямаршье hаа боевой даабаринуудые дүүргэхэ байна.

Пассажирска самолет—гигант СССР-760 hайнүдэрые дүүргэн, аэродром дээгүүр үнгэрбэ.

Тушинадахи авиационно hайн үдэртэ 380 самоледууд хабаадаа.

Һ ҮҮЛЭЙ ЧАСТА

Румыно-венгерскэ хэлсэлгэнүүд

ТУРНУ-СЕВЕРИН, августын 17 (ТАСС). Үсэгэлдэр, венгерскэ делегаци болбол Турну-Северинлэ ерэбэ. Румыно-венгерскэ делегацинуудай хоорондо гараhан арсалдаануудай эбсэшэгүй байhаниинь делегацинуудай түлөөлэгшэдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүдтэ элирбэ гэжэ мэдээсэгдэнэ. Венгри болбол Трансильваниие, гурбан бага районуудhаа бэшыень, эринэ гэжэ эли байна. Румынууд болбол хүн зониие хожом андалдаха гэжэ хэлсээ hаа Сигет, Сатул-Маре, Орадя ба Арад городуудай областиие оруулhан территориие орхихоhоо арсанагүй.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, августын 17. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Венгри болбол Трансильваниин территориин 75 процентые тэрээндэ бусаажа үгэхые эринэ гэжэ авторитетнэ румынска кругуудта мэдүүлнэ. Энэ эрилтэ болбол абтахаар бэшэ гэжэ румынска түлөөлэгшэд мэдүүлээд, Бухарестдээ бусаhан байна.

* * *

ЛОНДОН, августын 18. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, үсэгэлдэр Румынска Королевскэ Соведэй заседани болоhо, тэрээн дээрэ, Трансильваниие үгэхэ тухай венгерскэ эрилтэнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Румынска делегат Пой болбол Трансильваниин территориин гурбанай хоёр хубиие Венгридэ үгэлгые хараалагша дурадхалнуудые Турну-Северинhээ асараа гэжэ тухайлагдана. Пой болбол августын 19-дэ Турну-Севериндэ бусахадаа румынска контр-дурадхалнуудые абаашаха юм. Хэрбээ хөөрэлдөөнүүдэй hайнаар шиидхэгдээгүй hаань, бусад оронуудай арбитражна хамааралсалга тухай асуудал гараха байна.

США-гэй правительствада германска ното

Нью Йорк, августын 18. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Германи болбол США-гэй правительствада официальна ното эльгээбэ. Европоhоо США бусажа ябаhан „Американска легион“ гэжэ пароходой замда тохёолдожо болохо аюулнууд тухай энэ ното соо хэлэгдэнэ. Пароход болбол дайлалдагша оронуудай минированнэ уhануудаар үнгэрхэ ёhотой байна. Хэрбээ аюулай тохёолдоо hаань Германи харюусахагүй гэжэ ното соогоо США-да мэдүүлбэ.

США-гэй гүрэнэй департамент болбол Германиин дурадхалай хэды байбашье, пароходойгоо курс хубилгахаа арсаhан тухайгаа мэдүүлбэ. Пароход хадаа курсаа хубилгажа ба пароход дээрэ эдеэ хоолой запасуудай хомордоhон дээрэhээ тамаралгаа хойшолуулжа шадахагүй гэжэ гүрэнэй департамент батална.

Скандинавска ба балтийска оронуудhаа бусажа ябаhан 898 пассажирнууд пароход дээрэ бии.

Англида хүсэд блокадые Германи соносхобо

БЕРЛИН, августын 17. (ТАСС). Германска информационно бюро болбол Англида эсэргүү хүсэд блокадые Германиин соносхоhон тухай официальна мэдээсэлые дамжуулна.

Дайнай эхилхэhээ хойшо, Англи болбол далайн дайниие ябуулха условинуудые тон ехээр эбдээ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Хэдэн хэмжээнүүдэй результадта, Англи болбол далайн аралнуудые тойроод байгаа бүхы дайдые военнэ операцинуудай район болгоhон ба мүн тэрэшэлэн эдэ далайнуудта нейтральна судны үнэхөөрөө орожо шадахагүй байдалые бии болгоhон байна гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Германи мэдээсэл соо хэлэгдэнэ, дайн сэрэг ябуулха иимэ методүүдые зогсоохыень Англиhаа хүлеэдэг байгаа, теэд энэнь дэмы байшоо. Тиимэhээ, Германи болбол Британска аралнуудта хүсэд блокада хэжэ харюусана, блокада болбол энэ декларациие соносхоhон сагhаа эхилээд хүсэндөө орохо байна.

Мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Британска аралнуудта хүсэд блокада соносхоходоо Германи болбол дайниие дүүргэхэ ба дайнай түлөө харюусалгатай Англиин мүнөөнэй зонхилогшодые үгыхэхэ шэнэ шиидхэхы хэмжээе абаhандаа найдана.

Англи болбол Норвеги, Дани, Голланди, Бельги, Франци, Швеци, Испани ба Португали мэтын европейскэ гүрэнүүдтэ блокада хэхын hэдэлгые гаргана, мүн конфликтда оройдоошье хабаадаагүй, жэшээлхэдэ, Советскэ Союз, Япони мэтын, оронуудта асарагдадаг товарнуудые Германи хэрэглэнэ гэжэ мэдүүлэн, далайн саанаhаа бараа асарха аргаhаань эдэ оронуудые хаhахаа hэдэнэ гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Зарим оронууд, жэшээлхэдэ, США ба Аргентина Англиие тойроод байhан уhые военнэ зонодо тоолонобди гэжэ мэдүүлhэн ба эдэ зононуудта ябахыень өөhэдынгөө судланууд, самоледууд ба гражданинуудые хоримжолhон байна гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье, бусад оронууд болбол иимэ хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаагүй. Германска правительство болбол, Англиие хүреэлэгшэ зонодо болоhо байгаа далайн дайн гол түлэг дундаа байна гэжэ өөрынгөө талаhаа мэдүүлхэ ёhотой.

Эдэ бүхы зоно минировалагдаа. Самоледууд бүхы суднануудта добтолно. Энэ зонодо байhан нейтральна оронoй судна бүхэн шэнгээгдэхын аюулдэ хүргэгдэхэдөө болохо байна. Германска правительство болбол энэ зонодо ямар нэгэн корабльнуудта гү, али нюурнуудта тохёолдожо магад ямаршье hаа гарза хохидолой болоо hаань, ямаршье харюусалга бэедээ абахагүй байна.

Индо-Китадта Японско эрэлтэнүүд

ЛОНДОН, августын 18. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, hүүлэй 48 часай торшо соо, Индо-Китад болбол военнэ базануудые ба бусад буултануудые табиха Япониин эрэлтэнүүд тушаа хатуу позициие эзэлээд байна. Абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, хэрбээ Индо-Китадта эсэргүү агрессиин болоо hаань, нягта ханибарисаатай байха тухай хэлсээе Китад ба Индо-Китадай хоорондо баталагдаха.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Результадынь бодого хэрэг дээрэ харагдана

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй июниин 26-най Указые хэрэг дээрэ бэелүүлгэдэ, шэлэй заводто (директорынь нүх. Алеханов, парткомойнь секретарь нүх. Оловников) ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Результадынь бодото хэрэг дээрэ харагдана. Ажалай дисциплинэ элитэ һайжараа, прогул хэхэ ябадал үсөөрөө, ажалайнь бүтээсэ дээшэлээ. Заводойнь бүхы хүдэлмэришэд ажалайгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, шэнэ нормые дүүргэхын түлөө социалистическэ соревнованида оролсоһон байна. Тэрэнэй результадта, нормоо дүүргэлгэнь завод дотроо, дунда жэшээгээр 15 проц. дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ нэгэ хүдэлмэришэдэ һара соо 9,3 проц. дээшэлбэ.

Энэ хадаа ажалай бүтээсын дээшэлһэниие харуулхаһаа гадна, мүн заводойнь планай дүүргэлтые харуулна. Гаргаһан продукциинь шанар һайжаржа байна. Нэгэдэхи сортын шэл июнь һарада 3,3 проц. байбал, июльдэ 9,5 проц. болобо. Тэрэшэлэн хоёрдохи сортын шэл 23,8 проц. байһанаа, июльдэ 30,4 проц. ба гурбадахи сортын шэл 72,9 проц. байһан аад июльдэ 60,1 проц. болобо.

Хүдэлмэриин үдэрые уртадхалга ба шэнэ графигта оролго тухай асуудалые заводой комитедэй пленум дээрэ хоёр дахин зүбшэн хэлсэгдээ. „Центральна ирмино" шахтын горнягуудай хандалгые бүхы цехнүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Заводой бүхы хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалайгаа бүтээсые гурбадахи квартал соо 20-25 проц. дээшэлүүлхэбди гэжэ өөһэдтөө уялга абаба.

Заводойгоо бүхы цехнүүдтэ коммунистнуудайгаа хүсые зүбөөр хубаарилан, агитаторнууд болгон табиба.

Шэлэй заводой дэргэдэхи партийна организаци болбол тус Указые дүүргэлгэдэ партийна ба партийнабэшэ большевигүүдые үргэнөөр элсүүлжэ шадаа.

Ю. Цыренов.

Селенгын пароходствын парторганизацида

Энэ оной августын 10-да Селенгын уһан замай транспортын клуб дотор, тэндэхи партийна активистнуудай суглаан болобо.

Суглаан дээрэ Партиин Центральна Комитедэй Июлиин Пленумэй дүнгүүд тухай асуудал хэлсэбэ. Үгэ хэлэгшэд, коммунистнууд-активистнууд нүхэд Мадаев, Бондарев ба Ермаков гэгшэд хадаа „7 үдэртэй хүдэлмэриин неделидэ оролго; 8 часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо тухай ба предприятинуудһаа, учрежденинүүдһээ хүдэлмэришэд, служащинуудай өөрынгөө зорогоор гаража ошолгые хорихо тухай" СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые хэрэг дээрэнь бэелүүлгэ, госпароходствын коллективтэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһыень тэмдэглбэ.

Селенгын уһан замай транспортын хүдэлмэришэдэй зүгһөө прогул хэлгэ, хүндэгүй шалтагаанаар ажалһаа гээгдэхэ ба өөрынгөө зорогоор хүдэлмэриһөө гараха ушар олон үзэгдэнэ. Августын түрүүшын 10 хоногой торшо соо 31 хүн прогул хэһэн байна.

Зарим пароходуудай хүтэлбэриихы хүдэлмэришэд шэнэ закониие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тухай анхарал табинагүй. „Леваневский" пароходой капитан Шагнаев ямаршье шалтагаангүйгөөр 40 минутын торшо соо ажалһаа гээгдэһэн прогульщигуудай хэрэгые судта үгэжэ харюусалгада хабаадуулхын орондо, хүдэлмэриһөөнь гаргалгаар хизаарлаһан байха юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада большевистскээр хүдэлмэрилхыень, парторганизациингаа бүхы коммунистнуудые уряалһан тогтоол абаба.

Хазагаев.

Формальнаар хандаһанай результат

(Горкомхозой дэргэдэхи парторганизациин суглаанһаа)

Үдэшын 7 час. Үшөө коммунистнуудынь хүсэд суглаагүй, 7 час 10 минута болоод байхада партийна суглаан эхилбэ. 7 час 30 минута хүрэтэр хүнүүд ерэжэл байба. Зүгөөр, нүх. Гроссман, хэдэн коммунистнууд суглахаад, хэдыншье суглаһыень хэлэнгүйгөөр, суглаагаа нээгээ.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй июниин 26-най указые бэелүүлгэ тухайда докладтайгаар, городой коммунальна ажахын начальник нүх. Смирнов выступалба.

Историческа указай гараһанай һүүлээр, ажалай дисциплинэ, ажалай бүтээсэнь дээшэлээгүй. Һүүлэй һарануудта коммунальна ажахын үйлэдбэринүүдэй нэгэнииншье планаа дүүргээгүй, харин прогульщигуудынь олошороо.

12 хүн прогул хэжэ судта үгтөөд, заримань баалалтын, хүдэлмэри хэхээр ба түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэбэ.

Жэшээнь, домуправ-прогульщик Беласов 2 һарын баалалтын хүдэлмэри хэхээр судлагдаһанайгаа удаа, хоёрдохёо прогул хэжэ, дахин судта хэрэгынь үгтөө. Ахалагша бухгалтер - прогульщик Уртан харюусалгада хабаадуулагдаба. ВКП(б)-гэй член Янфу 5 үдэрэй прогул хэжэ, партиһаа гаргагдаһан ба судта үгтэһэн байна. Зүгөөр, Янфугай прогул тухайда хэлсэлгэ дээрэ, горкомхозой дэргэдэхи партийна организаци хүнгэн бодолоор—либеральнаар хандажа, выговор үгэлгөөр хизаарлаһан байгаа. Харин, ВКП(б)-гэй Центральна райком тус организациин шиидхэбэриие болюулжа, Янфуе партиһаа гаргаа. Мүн тэрэшэлэн коммунистнууд Мухин, Телятников гэгшэд прогул хэһэнь тодорбо.

„Ажалай дисциплиные хазайлгаһан коммунистнууд ба комсомолецууд хадаа манай общеcтвын түрүү член гэһэн эрхим дээдэ нэрэзэргэдэ таарахагүй, хүшэр гэм хэнэ гээшэ". (Ц.О. „Правда").

Тус организациин зарим коммунистнууд болбол, Указые бодото хэрэг дээрэнь дүүргэлгэдэ агитатор ба пропагандист байхын орондо, өөһэдөө прогул хэжэ байһан факт тэсэшэгүй байна.

Горкомхозой дэргэдэхи партийна организаци ба тэрэнэй секретарь нүх. Гроссман, энэ указай гүнзэгы удха шанарыень ойлгоогүй, тэрээнтэй формальнаар танилсалгаар хизаарлаба. Хэрбээ, Указые дүүргэлгэдэ бодото контроль хэжэ, агитационно-пропагандына хүдэлмэриие үргэнөөр табижа шадаад байгаа һаань, иимэ фактнууд үзэгдэхэ үгы һэн.

О. Цыренов.

Бурмонголлестрестын парторганизациин суглаан

Бурмонголлестрестын дэргэдэхи партийна эхин организациин коммунистнууд, партийна суглаанайгаа зарлагдаһан болзорто—августын 19-дэ, үдэшын 8 часта бүгэдөөрөө сугларбад. Зүгөөр, суглааниинь эхилээгүй. Шалтагааниинь: парторганизациин секретарь нүхэр Соколов 15 минута гээгдэбэ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй Июлиин пленумэй дүнгүүд тухайда нүхэр Легчилин (парторганизациин секретариин орологшо) доклад хэбэ.

Докладай һүүлээр хэдэн коммунистнууд үгэ хэлэжэ, шэнэ закониие хазагайруулан олон фактнууд дээрэ тогтобод. Трестын, леспродторгын коллективтэ ажалай дисциплинэ һула. Арбаад хүнүүд закониие хазагайруулһанайгаа түлөө судлагдажа, харюусалгада хабаадуулагдаа. Леспродторгын базын начальник, ВКП(б)-гэй членэй кандидат Круглов болбол прогульщигууд Шодонов (базын главна бухгалтер), Круглова (һамганиинь) ба Круглова (басаганиинь) гэгшэдые далдалһанайгаа түлөө нэгэ жэлэй болзороор сүдөөгөө хаһагдаһан ба партиин членэй кандидадһаа гаргагдаһан байна.

Леспромхозуудай хүдэлмэришэд ба хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө прогул хэлгэ, ажалһаа шалтагаангүйгөөр гээгдэлгэ олон тохёолдоо. Июлиин 10-һаа хойшо, бүхы леспромхозуудта хамтадаа 93 хүнүүд шэнэ закониие эбдэһэн байна. Тэдэнэрэй 52-нь хэһээгдээ. Мүнөөдэрэй байдалаар 41 прогульщигууд үшөө харюусалгада хабаадуулагдаадүй. Зарим аймагуудай прокурорнууд болбол прогульщигуудай хэрэгые үзэлгэдэ харюусалга багатайгаар хандана. Жэшээлхэдэ, Илкиин леспромхозһоо прогул хэһэн 7 хүнэй хэрэгүүд Заиграйн аймагай прокурорто (Молчановта) 2 дахин эльгээгдээд, үшөө результадынь гараадүй байһаар гэхэ мэтэ олон фактнуудые дурсаба.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые нэгэн һаналаар һайшааха зуураа, партийна организаци хадаа шэнэ закониие бүхы хүдэлмэришэдтөө ойлгуулгаар хангалтатай хүдэлмэри ябуулжа шадаагүй гэжэ партсуглаан тогтоол абаба.

Ц. Цыденов.

УКАЗАЙ УДХАШАНАРЫЕ ҮРГЭН МАССЫН МЭДЭРЭЛДЭ ХҮРГЭХЭ

Августын 19 үдэр, Бурмонторгын дэргэдэхи партийна эхин организациин суглаан дээрэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые бодото хэрэг дээрэнь хэрзэргэ бэелүүлжэ байһан тухайда зүбшэн хэлсэгдэбэ.

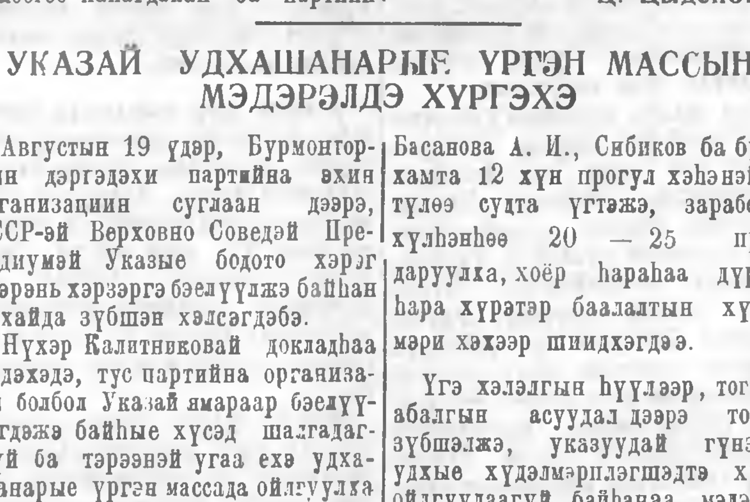
Нүхэр Калитниковай докладһаа мэдэхэдэ, тус партийна организаци болбол Указай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһые хүсэд шалгадаггүй ба тэрээнэй угаа ехэ удхашанарые үргэн массада ойлгуулха хүдэлмэри хээгүй, ганса митинг үнгэргэһөөрөө хизаарлаһан байна.

Занятиһаа хожомдохо ба занятидаа ерэнгүй прогул хэдэг ушарнууд үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, Казанцова Е. Н., Басанова А. И., Сибиков ба бусад хамта 12 хүн прогул хэһэнэйгээ түлөө судта үгтэжэ, заработна хүлһэнһөө 20 — 25 проц. даруулха, хоёр һараһаа дүрбэн һара хүрэтэр баалалтын хүдэлмэри хэхээр шиидхэгдээ.

Үгэ хэлэлгын һүүлээр, тогтоол абалгын асуудал дээрэ тогтон зүбшэлжэ, указуудай гүнзэгы удхые хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэд ойлгуулаагүй байһанаа мэдэрэн, ойрын үдэртэ бүхы коллективэйнгээ суглаан дээрэ нүхэр Павленкын доклад соносохые шухалада тоолон шиидхэбэ.

Г. Ж.

Артемуголь трестын (УССР-эй, Сталинска областиин) Калининай нэрэмжэтэ орденто шахтын парткабинедтэ. Зүүн гарһаа—парткабинедые даагша А. Ф. Фишков, шахтын слесарьнүүд Н. Н. Пожуев ба А. И. Грудьевые ВКП(б)-гэй историёор консультировалжа байна.

Е. Коммын фото.

ҮДЭРЭЙ ТЕМЭДЭ

ТАРЯА ТУШААН АБАЛГЫН ПУНКТНУУД БЭЛЭН ГҮ?

Түрүү колхозууд шэнэ ургасаа хуряажа эхилээ. Колхозууд болбол хуряалгада ороһонһойгоо хойш тээ 5 хоногһоо оройтонгүй таряа сохилгые эмхидхэжэ, гүрэндэ ороохо тушаалгые захалха ёһотой. Тушаан абалгын пунктнууд дээрэ ороохо шэрэхэ саг үргэлжын тусхай звенонуудые эмхидхэһэншье колхозууд олон бии. Гүрэндэ таряа тушаалгые болзор сооһь, эрхимээр дүүргэхэ тухайда колхоз бүхэн шухала анхаралаа хандуулха уялгатай.

Теэд, таряа бэлэдхэхэ организацинууд ороохо тушаан абалгада али зэргэ бэлэн байна гээшэб? Нилээд олон аймагуудта тушаан абалгын пунктнууд мүнөө хүрэтэр бэлэн болоодүй гэһэн сигналнууд ороно.

Шэнээр баригдаха складуудай барилгын план республика дотор 84,5 процент дүүрээд байна. Шэнэ барилга хэжэ байгаа аймагууд Кяхта—95 процент, Бичура—90 процент, Закамен—80 процент, Баргажан— 62,5 процент г. м. дүүргэбэ.

Таряа тушаан абалгын пунктнууд дээрэхи барилга ба түхеэрэлгые Баргажанай ба Закаменай аймагууд ехээр ударуулна. Баргажанай аймагта барилга ба ремонт дээрэ планай ёһоор 54 хүнэй орондо, мүнөө 30 хүн хүдэлмэрилнэ. Мүн тэрэшэлэн унаагай хүсэн дутамаг. Закаменай аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүх. Бадмаев, „Заготзерногой" пункт дээрэ ажаллажа байгшадые барилгаһаань абажа бусад хүдэлмэридэ табяад, һаад хэбэ.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол хуряалга ба хүдөөажахын продуктнуудай бэлэдхэл тухайда гаргаһан тогтоол соогоо „хүдэлмэриин хүсөөр ба барилгын материалаар хүсэд хангажа, складуудай барилгын хожомдолгые усадхаха" гэжэ сэхэ зааһан байгаа.

Тиибэшье, дээрэ дурсагдаһан аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол парти ба правительствын заабариие дүүргэнгүй, таряа тушаан абалгын пунктнуудай ремонт ба барилгые удааруулжа байна. Гэмтэ нюурнуудыень харюусалгада хабаадуулха шухала.

Шэнэ барилга ба ремонтые шамдуулхатаяа хамта, хуушан складуудта дезинфекци хэхэ, шэгнүүр ба бусад хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ, таряа тушаахаа ерэһэн колхознигуудай сайлаха, хоноха байра түхеэрхэ хүдэлмэриие дары дүүргэхэ хэрэгтэй.

Колхозуудай шэнэ ургасые таряае тушаан абалгада пункт бүхэн хүсэд бэлэн байха ёһотой.

Хэрэгүүдэй хүтэлбэриие гуримшуулха

Городой, аймагуудай ба сомонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй бүхы хэрэгүүдэй хүтэлбэриие, протоколнуудайнь бэшэлгые, тэдэнэй хадагалалгые һонсродхолго—тон шухала хэрэг.

Зүгөөр, манай республикын зарим аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хэрэгүүдэй хүтэлбэри мууса ябуулагдана. Архивна хэрэгүүд бусайданхай, ажалшадһаа ороһон гомололнууд ба заседанинуудайнь протокол хаягдаха ушарнууд үзэгдэнэ. Протоколнуудаа бэшэхэдээ харюусалгагүйгөөр хандадаг байна.

Закаменай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев, секретаринь нүхэр Тютрина) заседаниин, 1940 оной январиин 11-нэй протокол дотор иигэжэ бэшэгдэһэн байна: **соносһониинь:** „нүхэр Б. Д. Будаевые Мыло-Бортын сомсельсоведэй налоговой агентаар баталха тухай". **Тогтооһониинь:** „1939 оной 4 кварталай мүнгэ элсүүлгын планиие таһалдуулһанай түлөө ба спекуляци хэһэнэйгээ түлөө судта үгтэһэн Б. Д. Будаевые хүдэлмэриһөөнь гаргаха". Дээрэ хэлэгдэһэн протоколһоо хэн юу мэдэлтэйб? Будаевые налоговой агентаар баталаа юм гү, али тэрээниие тусхайта хүдэлмэриһөөнь гаргаа гээшэ гү? Энээн тухай Исполкомой хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөөшье тодорхой мэдэнэгүй.

Заиграйн аймагай гүйсэдкомой (түрүүлэгшэнь нүхэр Аяндуев, секретарь нүхэр Рудаков) хэрэгэйнь хүтэлбэри тон муу, һонор бэшэ. Заседанинуудайгаа зарим протоколнуудые үгы болгожорхиһон ушар бии. Тус аймагай гүйсэдкомой заседаниин, №10 протокол оройдоо үгы болошоһон байна. Архивайнь хэрэгүүд ямаршье гуримгүй, эндэ тэндэ тараашанхай хэбтэнэ. Архивна хэрэгые даагша нүхэр Филиппова тускайта хүдэлмэридэнь ажаллуулдаггүй, харин исполкомойнгоо юрэнхы таһагайгаа техническэ хүдэлмэридэ хэрэглэнэ. Заиграйн аймаг доторхи Сомсельсоведүүдэй гүйсэдкомуудай хэрэгүүдэй хүтэлбэри баһал тиимэрхүү. Зарим сельсоведүүдэй гүйсэдкомууд С... сээр гаргагдаһан шиидхэбэринүүдые протоколдоо бэшэдэггүй (Ильиин ба бусад).

Улан-Удэ городой, Железнодорожно Райсоведэй гүйсэдхэхэ комитет (түрүүлэгшэнь Козель ..., секретаринь нүх. Колток), мүн Би... банскына аймагай, Степнодворецк ба Колесовскэ (Бурлаков ба Попо... сельсоведүүдэй хэрэгүүдэй хүтэлбэри тон бусайданхай байна.

Манай республика дотор иимэ... нүүд фактнууд үсөөн бэшэ. Дээрэ дурсагдаһан фактнууд болбол зарим гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай зүгһөө, советскэ органуудай хэрэгүүдэй хүтэлбэридэ харюусалгагүйгөөр хандадагыень гэршэлнэ. Советскэ органуудай хэрэгүүдэй хүтэлбэри эрхимээр табигдаһан байха ёһотой. Тэрэ хадаа советскэ органуудай хүдэлмэридэнь туһалха байна.

С. Цыжибон.

ГАБЬЯАТА АРТИСТКА

Хори гаран жэлэй урда байһан хуушанай Тори нютаг тухай һанаад үзэхэдэ, тон бүүдэгэр байна.

Нэгэтэ, тэрэ жэлэй намар үглөөнэй дарсагар сагаан хюруу дээрэ, нэгэ буурал боложо ябаһан толгойтой хүгшэнэй хойноһоо, һангигар муухан хубсаһатай хүл нюсэгэн бишиихан басаган дахажа ябаа һэн. Тэндэхи баян Дашабалай таряае хүлһөөр хадажа байһан, өөрынгөө түрэһэн эхэ ба эгэшэ хоёроо харан гэхэдээ, тэрэ бишиихан басаган омог хүхюунээр уянгалан дуу дуулаба.

Дахуулжа ябаһан эмэгэн эхэнь, бишиихан аша басаганайгаа гэнтэ хүхижэ дуу дуулахадань, энхэрһэн зөөлэхэн нюдөөр эрьен хаража, гэдэргээ сухарин ерээд, мүнсэгэрхэн толгойень зөөлэхэнөөр эльбэжэ духа дээрэнь таалана.

—„Барһаниимшье-юрэ даа! Түрэһэн эхээ харахадаа ильгээ дүүрэжэ, харин хүхингүй яаха һэм даа, —гэжэ эрхэлүүлэн өөгшөөхэтэйгөө хамта, бишиихан басаганай эсэгэ, Дашанамжал гэжэ ганса хүбүүнэйгээ наһа бараһан тухайда шаналан һанажа, гэнтэ уйлажархёо бэлэй.

Бүхы наһан соогоо нэгэшье үдэр жаргаха амархые юрдөө үзөөгүй, хүнэй барлаг боложо ябаһан үгытэй ядуу Дашанамжалай наһа бараһанай хойно, уйдхар гашуудалаар дарагдаһан тэрээнэй бүлэнэрэй зоболонто байдалые тооложо барашагүй байгаа.

Октябриин ехэ революциин аша туһаар, бүрин эрхэ сүлөөгөөр мандаһан Бурят-Монгол орон болбол, агууехэ Ленин—Сталинай наран доро, большевик партиин ударидалгаар, жабхалан түгэлдэр социалистическэ байдалай зол жаргалаар намаалан сэсэглээд, гүн гүнзэгы уранһайханай гайхамшагуудаар бадаржан байна.

Иимэ һайхан зол бүридэһэн ороной, далай мэтэ гүн гүнзэгы социалистическэ болбосон ажал байдалай дундаһаа ургажа гараһан оюун бэлигээр онсо сэлмэг һайхан тунгалаг хүнүүд, үсөөн бэшээр үдэр бүри элирэн ургана. Тэдэнэй дунда—урихан сагаан шарайтай уран бэлигэй ошо галаар бадарһан, зөөлэхэн хара нюдэтэй нэгэ залуухан эхэнэрэй, ирагуу гоёхон үгэнүүд ба илдам налагай зан, хүнэй сэдьхэл һанаае хэзээдэ омогорхуулна.

Хорин хэды жэлэй саана, уйдхарта дарагдаһан өөрынгөө эмэгэн эхые дахажа ябаһан, муухан хубсаһатай хүл нюсэгэн бишиихан басаган, мүнөө Бурят-Монголой һалбаран байгаа һайхан үе сагай суута хүнүүдэй нэгэн, манай габьяата артистка Гендунова Найдан Дашанамжиловна гэдэг мүн байха юм.

Нүхэр Найдан Дашанамжиловна, Дээдэ Тариин эхин һургуулида хоёр жэлдэ һуража, тэндэһээ Тамчын долоон жэлэй һургуулида эрхим һайнаар 5-дахи класс дүүргээд байтараа, 1929 ондо Улан-Удын театрально-музыкальна һургуулида орожо, магтаалтайгаар дүүргэһэн байна. Эндэ һуралсахатайгаа хамта, Бурят-Монголой национальна театрын сценэ дээрэ эхилжэ наадаа һэн. 1932 ондо һургуулиа дүүргэжэ гараһаар мүн театрта артистка боложо ороһонһоо хойшо мүнөө хүрэтэр ажаллаха зуураа, «Васса Железнова», „Хоёр Хани", „Олоной нэгэн", „Мэргэн", «ПлатонКречет», „Тартюф" ба бусад олон пьесэнүүдтэ эрхим һайнаар наадажа, зал соо һууһан хэдэн зуугаад хүнэй, сэдьхэл зүрхые баяраар доһолгоо һэн. Эдэ пьесэнүүд соохоо, илангаяа „Хоёр Хани" пьесэдэ, Жаргал хүгшэнэй ролиие гайхамшагаар харуулһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Жаргал хүгшэнэй образые, газаада талаһаань харуулхадаа, түхэл байдал ба аяг аашыень, тэрээнэй хэлэжэ байгаа үгэ ба удха шанарыень гайхамшагаар бэелүүлэн зохёожо, тон дээдэ зэргээр урален шадаа. Энэ болбол нүхэр Найдан Дашанамжиловнагай, уран хурса бэлиг ба Бурят-Монголой хаба зол түгэлдэр артисткын үндэр габьяае, арадай баясхаланта зүрхэндэ хэзээдэ мартагдашагүйгөөр тэмдэглэгдэнэ.

Мүнөө энэ оной октябрь һарада, парти ба правительствынгаа, агууехэ Сталин багшынгаа урда, социалистическэ бурят-монгол ороной ажалша арад зоной ажал байдалай дундаһаа, жабхаланта баяр жаргалаар бүридэн бадаржа байгаа уран һайханай алдарта түүхын, алтан дээжэ болон тэмдэглэгдэхэ декадада, манай Найдан Дашанамжиловна, „Баяр" пьесэдэ—Хандын роль, „Эржен" пьесэдэ, Жарбай хүгшэнэй роль наадаха болоод, эрхимээр бэлэдхэжэ байна.

Нүхэр Найдан Дашанамжиловна 1939 ондо өөрынгөө эрхим хүдэлмэриин түлөө, Бурят-Монголой Верховно Соведэй Президиумэй Указаар, Бурят-Монгол ороной габьяата артисткын хүндэтэ нэрэ үршөөгдөөд байхадаа, хэлэһэн байна:

—Агууехэ багша, эсэгэ Сталинай нарата сэсэглиг жаргаланта ороной зол ехэтэ эхэнэрнүүдэй нэгэн ба Ленинэй комсомолой член байнам. Эхэ оронойгоо түлөө, эсэгэ Сталинайгаа түлөө, Бурят-Монгол оронойгоо бадаран мандажа байгаа уран һайханай түлөө оролдохоб.

Мүнөө нүхэр Найдан Дашанамжиловна, Ленин—Сталинай партиин членэй кандидат болоо, өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө эрхим хэшээл гаргана. Бурят-Монголой уран һайханай хүгжэлтын түүхэтэ ехэ хэрэгтэ нүхэдэйнгөө дунда эрхимээр хүдэлмэрилнэ.

Х. Н.

Улан-Удын элеваторта

Манай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Улан-Удын элеваторай директор нүх. Кочетов иигэжэ мэдүүлбэ:

„Манай республикын колхозуудые таряа тушаалгаһаа сүлөөлжэ хүнгэлэлтын болзор энэ ... дүүрэбэ. Гүрэндэ таряа уялгата тушаалга эхилхэнь. Тэрээнтэй хамта, таряа тушаан абалгын пунктнуудай уялга бүри үргэдэ...

Манай элеватор энэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанар олгожо, бүхы складуудаа ремонтлоо, дезинфекцилээ. Тушаан абалгын хэрэгсэлнүүд (шэгнүүр ба бусад) бэлэ... Элеваторай хүдэлмэрее зүб... нягтаар эмхидхэлгэһээ—гүрэндэ таряае саг сооньтушаалга ни... дулдыдаха ушарһаань, суткын ... хүдэлмэрилхэ дежурнанууд т... логдоо. Хүдэлмэридөө тон харюусалгатайгаар хандажа, колхозуудай асарһан сэбэр һайхан орооһо ... түргөөр тушаан абахабди ... найдуулнаб."

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдела — 7-55; отделов кадров и писем — 6-87.

Н 3191 Типография НКМП.